

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

L. Annæi Senecæ Philosophi Opera, Qvæ Exstant Omnia

Seneca, Lucius Annaeus <Philosophus>

Antverpiæ, 1605

Epist. V.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53700](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53700)

non est necesse maria tentare, nec sequi castra. Parabile est quod natura desiderat, & ex-
positum: ad superuacua sudatur. Illa sunt quæ²¹ rogam conterunt, quæ nos fenescere²² sub
tentorio cogunt, quæ in²³ aliena littora impingunt. Ad manum est, quod satis est.

EPIST. V.

ARCET ab ostentatione Philosophia, & ne cultu notabilem aut victu se faciat. Non sper-
nere vulgi omnia, sed modicè adhibere, & citra vitium. Sordes abdicat: ad Naturæ legem nos
vocat. Clausula est, ex Hecatore, de Spei & Metus coniunctione. Liberum ab altero esse, qui
alteram posuit: obnoxium utrique, qui vni.

QVOD pertinaciter studes, & omnibus omissis, hoc vnum agis, vt te quotidie me-
liorem facias, & probo & gaudeo: nec tantum hortor, vt perseueres, sed etiam
rogo. Illud autem te admonco, ne eorum more qui non proficere, sed¹ conspici cupiunt, B
facias aliqua, quæ in² habitu tuo, aut³ genere vitæ notabilia sint. ⁴ Asperum cultum,
& ⁵ intonsum caput, & negligentem barbam, & indictum⁶ argento odium, & ⁷ cu-
bile humi positum, & quidquid aliud ambitionem⁸ peruersâ viâ sequitur, deuota. Sa-
tis ipsum nomen philosophiæ, etiam si modestè tractetur, inuidiosum est. Quid si nos
hominum consuetudini cœperimus excerpere? Intus omnia dissimilia sint: ⁹ frons no-
stra populo conueniat. Non¹⁰ splendeat toga: ne¹¹ sordeat quidem. non habeamus ar-
gentum, in quod solidi¹² auri cælatura descenderit: sed non putemus frugalitatis indi-
cium auro argentoque caruisse. Id agamus, vt meliorem vitam sequamur quam vulgus,
non vt contrariam: alioqui quos emendari volumus, fugamus, & à nobis auertimus.
Illud quoque efficimus, vt nihil imitari velint nostri, dum timent ne imitanda sint om-
nia. Hoc primum philosophia promittit, ¹³ sensum communem, humanitatem & con-
gregationem: ¹⁴ à quâ professione ¹⁵ dissimilitudo separabit. Videamus ne ista, per quæ
admirationem parare volumus, ridicula & odiosa sint. Nempe propositum nostrum C
est, ¹⁶ secundum naturam viuere. Hoc contra naturam est, torquere corpus suum, &
faciles odisse munditias, & squallorem appetere, & cibus non tantum vilibus vti, sed ta-
tris & horridis. Quemadmodum ¹⁷ delicatas res desiderare, luxuriæ est: ita vilitas &
non magno parables fugere, dementiæ est. Frugalitatem exigit philosophia, non pec-
nam:

21. TOGAM CONTERVNT.] In officiis ciuili-
bus, salutatione, deductione: ubi clientuli vti sem-
per togati. Vidi, qui contextunt legerent, caculos.

22. SVB TENTORIO.] In militiâ, vt rem
faciamus.

23. ALIENA LITTORA.] Longinquas & trans
mare terras, eodem fine. Ad mercatores spectat.

EPIST. V. I. CONSPICI CVPVNT.] Con-
tra hoc genus multa Epictetus in Dissert. lib. iv. cap.
viii. multa, inquam, istis gemella.

2. HABITV.] Veste, aut corporis cultu.

3. GENERE VITÆ.] Ministerio, supellecti-
le, mensâ.

4. ASPERVN CVLTVM.] Vestem hirtam
aut sordentem.

5. INTONSVN.] Philosophorum tunc habitus
idemque in barbâ. quam aut neglegenter, aut nec ton-
debant.

6. ARGENTO ODIVN.] Quod idem reuebant,
fictilibus contenti.

7. CVBILE HVMI.] Sine ipse lectus in terrâ, siue
minus exstructus. Nam diuitum thori alti; aliorum
humiles & depressi.

8. PERVERSA VIA.] Quâ ad gloriam eunt,
non cundo.

9. FRONS NOSTRA.] Obuia & exterior omnis
ista facies.

10. SPLENDEAT.] Nitida, recens lota, & pexa:
vt in elegantibus.

11. SORDEAT.] Alba, quod satis sit. Vide De
Tranquill. cap. i.

12. AVRI CÆLATVRA.] Emblemata, siue Latinis
Inserta.

13. SENSVM COMMVNEM.] Non in decretis
animi, sed in externo rerum vsu.

14. A QVA PROFESSIONE.] Id est, ab eo quod
philosophia promittit: iam dictum. Alij, professio-
nis, quod sit, A societate & congregatione separant,
dissimilis professio.

15. DISSIMILITVDO.] Si abimus à sensu com-
muni, congregatione, & talibus.

16. SECVNDVM NATVRAM.] Commune phi-
losophorum axioma. De Vit. beat. cap. iiii. & viii.
item Epist. xli. in fine.

17. DELICATAS RES.] Mens liber: Quem-
admodum petere delicatos cibos, luxuriosi est,
ita vilitas & non magno paratos fugere.

18. SVSPI-

A nam: potest autem esse non incompta frugalitas. Hic mihi modus placet. Temperetur vita inter bonos mores & publicos: ¹⁸ suspiciant omnes vitam nostram, sed & ¹⁹ agnoscant. Quid ergo? Eadem faciemus, quæ ceteri? nihil inter nos & illos intererit? plurimum. Dissimiles esse nos vulgo, sciat, qui inspexerit propitius, qui domum intrauerit, nos potius miretur, quam supellectilem nostram. Magnus ille est, qui fictilibus sic vitur, quemadmodum argento: nec ille minor est, qui ²⁰ sic argento vitur, quemadmodum fictilibus. Infirmi animi est, pati non posse diuitias. Sed ut huius quoque diei Lucellum tecum communicem, apud ²¹ Hecatonem nostrum inueni, cupiditatum finem, etiam ad timoris remedia proficere. ²² Desines, inquit, timere, si sperare desieris. Dices, quomodo ista tam diuersa pariter sunt? Ita est, mi Lucili: cum videantur dissidere coniuncta sunt. Quemadmodum eadem catena ²³ & custodiam & militem ²⁴ copulat: sic ista quæ tam dissimilia sunt, pariter incedunt. Spem merus sequitur. Nec miror ista sic ire. vtrumque pendens animi est, quod non ad præsentia aptamur, sed cogitationes in longinqua præmittimus. Ita que prouidentia, maximum bonum conditionis humanæ, in malum versa est. Feræ pericula quæ vident, fugiunt; cum effugere, securæ sunt: nos & venturo torquemur, & præterito. Multa bona nostra nobis nocent. timoris enim tormentum memoria reducit, prouidentia anticipat. Nemo tantum præsentibus miser est.

EPIST. VI.

PROFICERE se in Philosophiâ; & argumentum esse, quod vitia sua agnoscat. Velle se cum eo, ut vero amico, omnia communicare, quæ sint vitia: idque proprium sapientis. Consuetudinem bonorum valde efficacem, & supra ipsa præcepta videri: quod exemplo Philosophorum aliquot docet.

CINTELLIGO, Lucili, non emendari me tantum, sed transfigurari: nec hoc promitto iam aut spero, nihil in me superesse, quod mutandum sit. Quidni multa habeam quæ debeant ² corrigi, quæ ³ extenuari, quæ ⁴ attolli? Et hoc ipsum argumentum est in melius translatis animi, quod vitia sua, quæ adhuc ignorabat, videt. ⁵ Quibusdam ægris gratulatio fit, cum se ipsi ægros esse senserunt. Cuperem itaque tecum communicate tam subitam mei mutationem: tunc amicitia nostræ certiore fiduciam habere cepissem, ⁶ illius veræ, quam non spes, non timor, ⁷ non vtilitatis suæ cura diuellit: illius, cum quæ homines moriuntur, & pro quæ moriuntur. Multos tibi dabo, qui ⁸ non amico,

18. SUSPICIAN.] Taciti venerentur, ut bonam.

19. AGNOSCAN.] Vt non aliam prorsus, nec supra hominem.

20. SIC ARGENTO.] Aristippi ea mens, qui increpanti quod perdicem quinquaginta drachmis emisisset: & Tu, inquit, istam obolo non emeris? Annuente, Mihi autem, ait, quinquaginta drachmæ sunt obolus.

21. HECATONEM NOSTRYM.] Stoicum, Panteij discipulum, domo Rhodum.

22. DESINES TIMERE.] Nam suspensus hic alter ab alio affectus: Aristoteles 11. Rhet. ad Theod. cap. v. In Tragico alibi: Qui nil potest sperare, desperet nihil.

23. ET CUSTODIAM.] Ipsum qui custoditur, reum & innoxiam. Epist. LXX. & LXXVII.

24. COPVLAT.] Manilius, tales custodes facit qui sub Andromedâ nati, lib. v.

Vincitorum dominus, sociusque in parte catenæ, Interdum pœnis innoxia corpora seruat.

Est hæc Militaris custodia, & honestior: de quâ nos ad Tacit. 111. Annal. plenè.

EPIST. VI. I. TRANSFIGVRARI.] In alium habitum hominemque, ire. Epist. xciv. Qui facienda & vitanda percepit, nondum sapiens est, nisi in ea, quæ didicit, animus eius transfiguratus est. Itaque mutatio hæc siue metastasus id est, animorum est hominum, interni.

2. CORRIGI.] Præua & curua. alij colligi à libris quibusdam eligant: nempe sparsa, inquit, & dissoluta.

3. EXTENUARI.] Vbi tumidi affectus.

4. ATTOLLI.] Vbi viles & depressi.

5. QUIBUSDAM ÆGRIS.] Vt in lethargo: ut in melancholiâ, ubi insani maxime sibi sani.

6. ILLIUS VERÆ.] Nostra & Stoica.

7. NON UTILITATIS.] Quæ est Epicuri amicitia.

8. NON AMICO.] Vulgari, de quo Epist. 111.

9. AMI-